



# PRAMENĚ

Ročník XIII

MAREC 2015

Cena 0,40 €

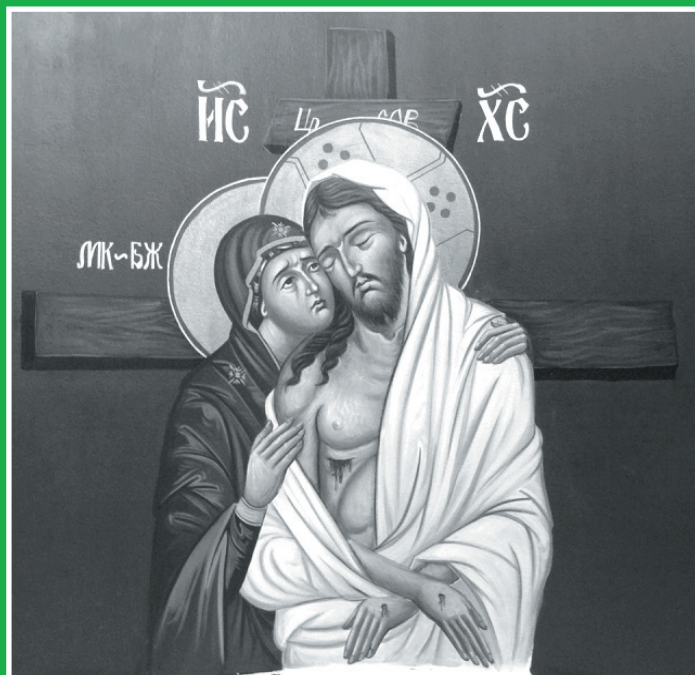
## Všetka naša námaha a starost' musí byť preplnená duchom nádeje na Nebeského Otca

Dni Veľkého Pôstu nesú sami v sebe špecifiká, ktoré sa opakujú z roka na rok, bez ohľadu na to, ako sme sa zdokonalili vo viere. Samozrejme, človek duchovne skúsený, ktorý nie prvý krát vstupuje do času sv. Štyridsiatnice, ich rozpoznáva a prekonáva ľahšie a spokojnejšie. Inokedy zase priam očakávaš, kedy aj v tomto pôste príde známa výčitka sebe samému: „... I ZASA SA TO NEDARÍ, ... AKÝ SOM BOL – TAKÝ AJ OSTAL!“

Ak skutočne seriózne a s jasným cieľom pristupuješ k tomuto času pokánia, ako ku vážnemu a zložitému duchovnému zmáhaniu, tak pretenzie (pripomienky) k sebe samému zákonite prídu.

Prečo sa to deje? Prečo sa to opakuje? Príčiny sa javia dve. Ako ľudia sme tak nastavení, že hoc akokoľvek správne by sme chápali to známe: „Že ak chceš rozosmiať Boha – rozpovedz Mu o svojich plánoch!“, stále sa zaoberáme plánovaním toho, čo budeme robiť zajtra, pozajtra ... A nakoniec, to ani inak nemôže byť. Myslieť na zajtrajší deň je potrebné, ale s jednou podmienkou – a to, ÚPRIMNÝM PRESVEDČENÍM, ŽE ÚSPEŠNOU BUDE JEDINE TÁ PRÁCA, NÁMAHA, KTORÚ POŽEHNÁ BOH.

„V prvých rokoch svojho „mladého“ kňazstva, - hovorí otec Alexander, - som sa divil slovám skúseného a šedinami oz-



potrebujete. Hľadajte teda najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a toto všetko dostanete navyše. Preto nebuďte ustarostení o zajtrajšok; zajtrajší deň sa postará sám o seba. Každý deň má dosť svojho trápenia” (Mt 6, 31 – 33).

## ZVLÁŠTNOSTI PÔSTNYCH POKUŠENÍ

dobeného predstaveného katedrálneho chrámu, ktorý stále po odpuste (na konci bohoslužby), ohlašujúc ďalší bohoslužobný program, začínal slovami: „Ak Boh požehná, bohoslužby budú...“ Mne sa tieto slová zdali cudzie, o to viac, keďže v predsieni chrámu bol rozpis bohoslužieb na mesiac dopredu“. Je treba čas, aby sme pochopili, že AK NAŠE NÁMAHY A PRÁCA NEBUDÚ PRENIKNUTÉ V PRVOM RADE NÁDEJOU A DÔVEROU V BOHA, TAK I DOBRÉ NÁPADY A NUTNÉ ROZHODNUTIA SA NEMUSIA NAPLNÍŤ. Nádejať sa iba na svoje sily, zvlášť vo veciach duchovných, kde sa objavujú úskalia v tých najneočakávanejších momentoch, - je veľmi nebezpečné, a hoc po odbrobinách, ale stále vedúce k pýche. Alebo, v krátkosti, VŠETKY NAŠE STAROSTI A ZMÁHANIA MUSIA BYŤ PRENIKNUTÉ DUCHOM NÁDEJE NA NEBESKÉHO OTCA.

Akonáhle zabudneme na túto nespornú axiómu, okamžite začíname protirečiť Christovi, ktorý hovorí: „Nebuďte teda ustarostení a nehovorte: „Čo budeme jesť?“ alebo: „Čo budeme piť?“ alebo: „Čo si oblečieme?“! Veď po tomto všetkom sa zhaňajú pohania. Váš nebeský Otec predsa vie, že toto všetko

Druhá príčina našich neúspešných pôstnych plánov pochádza z prvej – a to, že preceňujeme svoje sily. Výsledkom tohoto precenenia je nakoniec smútok, sklamanie, neraz až hriešna beznádej. Všetci dobre poznáme taký pojem ako „nevýdarený deň, neúspešné obdobie“, no prečo tento pojem často spájame len s ostatnými?

ĽUDIA NIE SÚ IDENTICKÍ, ROVNAKÍ – KAŽDÝ MÁ SVOJE VLASTNÉ ROZMEDZIE, HRANICE DUCHOVNÉHO I FYZICKÉHO ZDRAVIA, A PRETO ANI PÔSTNE PRAVIDLÁ NEMÔŽU BYŤ UNIVERZÁLNE.

Pre každého je iná miera, ktorá závisí od mnohých faktorov. Okrem zdravia tu zohrávajú úlohu tiež nevyhnutné pozemské starosti, a takisto aj každé rodinné prostredie je odlišné. Je úplne iné žiť v rodine, obklopený ľuďmi, ktorí pôst vnímajú ako potrebu svojho života, a iné v prostredí, kde už len predstava stravovania sa bez mäsa, či časté návštevy chrámu, budia podráždenie, či vzdor. A takých rodín je veľmi veľa. Častá modlitba a dodržiavanie pôstnych pravidiel je vskutku nádherným a prospešným skutkom, no len do toho momentu, kým

*pokračovanie na str. 2.*

dokončení zo str. 1.

nevyvolávajú spory, nepriateľstvo a nakoniec, neprinášajú iba viac zla ako osohu.

Tiež je dôležité brať do úvahy vlastné zdravie a vek. Pre niekoho ranné a večerné modlitebné pravidlo, dokonca s čítaním nejakých kapitol Evanjelia, či kafízium Žaltára, spojené s častejšími návštevami chrámu, prináša radosť, no pre iného to je jednoducho fyzicky náročné.

**SKUTOČNOSŤ, ŽE DUŠA NESTÁRNE, NEMENÍ NA FAKTE, ŽE ČASOM NÁM UBÚDAJÚ SILY FYZICKÉ.**

To čo mohlo byť v 30-tke pre nás samozrejmosťou, v 60-tke už môže byť záťažou. Ale takisto, druhým faktom je, že pôstne zmáhanie, podvih, je skôr o kondícii duše a tu sa neraz aj „60 kg vreće“ môže zmeniť na „pierko“.

**PRETO, AK CHCEME URČIŤ SVOJE PÔSTNE MÉTY, MUSÍME K TOMU ZAUJAŤ DIFERENCOVANÝ (ROZDIELNY) PRÍSTUP, ZOHLADŇUJÚC OBJEKTÍVNE I SUBJEKTÍVNE OKOLNOSTI.** Hoc naša duša je stále mladá, aby sme však nenavalili na seba viac, ako dokážeme uniesť, **MIERU PÔSTU JE DOBRÉ USTÁLIŤ SO SVOJIM DUCHOVNÍKOM.** V opačnom prípade veľmi skoro môže nastúpiť rozčarovanie a sklamanie zo seba samého, svojej slabosti a bezmocnosti. Potom pri rozhovore, či spovedi neraz príde počuť - „...nič sa mi

nedarí; ... aj keď sa snažím, stále som tam, kde som bol -/a; ... mám pocit, že čím viac sa snažím, tým je to horšie; ... preto to vzdávam a nebudem sa poštieť...“, - i hľadáme množstvo príčin reálne i imaginárne potvrdzujúcich náš duchovný neúspech.

**HRIECH A BIEDA NIE JE V TOM, ŽE SME „ZLOMILI“, „PORUŠILI“ PÔST, ALE V TOM, ŽE SME PREPADLI ZNECHUTENIU.** Toto znechutenie zvyčajne má dve príčiny – po prvé, že sme začali pôst bez Božieho požehnania a po druhé, že nenaslúchame radám a skúsenostiam Cirkvi.

Porušil si pôst? - Jednoducho, naprav ho! Padol si, zhršil počas pôstu? - Vstaň a začni sa kajať! A Boh, vidiac tvoju snahu o nápravu a pokánie, znova bude s tebou, veď On s radosťou víta a požehnáva naše dobré zámery a úmysly (por. Poučiteľné slovo sv. Jána Zlatouštieho – Na Paschu).

Spomeňte si radu prepodobného optinského starca Ambrózia: „Na zemi musíme žiť tak, ako točiacie sa koleso, ktoré toľko, že sa jedným bodom dotýka zeme, i všetkým ostatným sa podnima hore... A my?! Ako často „zaľahneme“ na zem, a nie a nie sa zodvihnúť... ???“

Na základe - Прот. Александр Авдюгин, ОСОБЕННОСТИ ПОСТОВЫХ ИСКУШЕНИЙ

preklad a úprava o. Dušan Nikodím TOMKO

## Zo života našej miestnej Cirkvi



### JMENOVÁNÍ NOVÉHO PRAŽSKÉHO ARCIBISKUPA O. MICHALA

V týchto dňoch prožíva pražská eparchie veľký sviatok – svätenie a intronizáciu nového arcibiskupa, otce archimandrity Michala (Dandára). Ten bol zvolen na pražskou katedru eparchiálnym shromáždžením 22. listopadu 2014.

Dnes (13. 03. 2015) sa na základe rozhodnutí nášeho Posvätného synodu konalo slavnostné jmenovanie (narečenie) nového vladyky. Stalo sa tak v monastýru v Loděnicích, ktorý je symbolicky zasväten patronum pražské eparchie, svätým mučeníkum Václavovi a Ludmile.

Slavnostný obřad jmenování vedl metropolita Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku, arcibiskup Rostislav. Společně s ním byli přítomni i arcibiskup michalovsko - košický Jiří a arcibiskup berounský Jáchym (ten dnes rezignoval na pražskou katedru, aby umožnil intronizaci otce Michala) a ze zahraničí biskup Damián z kyjevské metropolie Moskevského patriarchátu a biskup Antonij, moravický ze Srbského patriarchátu. Obřadu se účastnilo také mnoho kněží z pražské eparchie i hosté z olomoucko - brněnské eparchie.

Poté se konala slavnostní večeře, kterou připravily sestry

zdejšího monastýru v čele s igumenou Valentinou. Při ní zaznělo několik blahopřání nově jmenovanému arcibiskupovi od našich i zahraničních biskupů. Z nich připomeňme vystoupení biskupa Antonije, který tlumočil oficiální blahopřání a pozdravy srbského patriarchy Ireneje jak nově jmenovanému arcibiskupu Michalovi, tak i metropolitovi Rostislavovi.

### SVĚCENÍ A INTRONIZACE ARCIBISKUPA PRAŽSKÉHO A ČESKÝCH ZEMÍ

V sobotu před 3. nedělí velkého půstu (14. 03. 2015), zasvěcenou uctívání sv. Kříže, proběhla slavnostní a dlouho očekávaná událost. Ve zcela zaplněném katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Praze byl vysvěcen a intronizován nový arcibiskup pražský a českých zemí Michal (obč. jménem ThLic. Michal Dandár Ph.D.).

Božskou liturgií sloužil Jeho Blaženost metropolita českých zemí a Slovenska Rostislav spolu s arcibiskupem michalovsko - košickým Jiřím, arcibiskupem berounským Jáchymem, biskupem fastovským Damiánem z kyjevské metropolie Moskevského patriarchátu a biskupem moravickým Antonijem ze Srbského patriarchátu.



Na počátku liturgie podle dávného obřadu přijal metropolita jako hlavní světitel od o. Michala vyznání pravoslavné víry, kterým svěcenec veřejně vyznal svoji ortodoxii. Po Trojsvaté písni proběhl samotný akt svěcení nového biskupa, přičemž rukopoložení provedlo všech pět přítomných arcijerejů. Poté slavnostně usedl na biskupskou katedru, čímž se ujal úřadu arcibiskupa pražského a českých zemí.

Na konci liturgie pronesl nový arcibiskup slavnostní řeč, v níž poděkoval svým světitelům, pražské eparchii za volbu, svému předchůdci vl. Jáchymovi a dalším blízkým lidem. Po dalších proslovech a předání darů a květin byli všichni přítomní duchovní i věřící pozváni na slavnostní oběd do Monastýru sv. Václava a Ludmily v Loděnicích, kam je přivezly přistavené autobusy. Oběd připravily sestry monastýru v čele s igumenou Valentinou a všichni přítomní zde strávili v atmosféře radosti a pokoje krásné chvíle.

Arcibiskupu pražskému a českých zemí Michalovi dej, Pane, hodně moudrosti a vytrvalosti při správě jemu svěřené pastvy, hodně štěstí a zdraví na mnohá a blahá léta!

Zdroj: pravoslavnacirkev.cz.



## Nedeľa Pravoslávia v Čiernej Hore



V dňoch 28. 2. - 1. 3. 2015 navštívil vladyka Juraj, arcibiskup michalovsko - košický, na pozvanie Jeho Vysokopreosvietenosti Amfilochia, metropolitu čiernohorského a primorského, Čiernohorskú a Primorskú metropoliu Srbskej pravoslávnej cirkvi.

V sobotu 28. 2. bol vladyka Juraj prijatý vladykom Amfilochiom v Ostrožskom monastieri, kde mu metropolita Čiernej Hory odovzdal vzácny dar – sv. ostatky a ikonu sv. novomučenika Stanka (vid' nižšie krátky životopis svätca). Vladyka Juraj potom v sprievode predstaveného monastiera o. archimandritu Pavla navštívil tzv. Horný monastier, kde sa poklonil relikviám sv. Bazila Ostrožského (+1671), biskupa zahumljanského a skenderijského, ktorý prežil v ostrožskom monastieri posledné roky svojho života v prísnej askéze a teší sa nielen medzi pravoslávnyimi Srbmi, ale aj medzi moslimami povestí veľkého divotvorcu, ktorého modlitby Pán rýchlo vypočúva.

V prvú nedeľu Veľkého Pôstu, ktorá sa nazýva Nedeľou Pravoslávia, kedy si pripomíname obnovenie úcty k svätým ikonám, slúžili obaja hierarchovia božskú liturgiu sv. Bazila Veľkého v starobytlom Cetinjskom monastieri, kde sa nachádza sídlo čiernohorskej metropolie. Počas liturgie vladyka Amfilochij s láskou hovoril o našej miestnej, cyrilometodskej cirkvi českých krajín a Slovenska, ktorú nazval najstaršou slovanskou pravoslávnu cirkvou. Zdôraznil aj pevné historické putá, ktoré v osobe sv. novomučenika vladyku Gorazda spájajú Srbskú pravoslávnu cirkev s našou miestnou cirkvou. Na záver požiadal vladyku Juraja, aby odovzdal nášmu metropolitovi Rastislavovi úprimné pozdravy a vyslovil želanie, aby sa čím skôr skončila vnútrocirkevná kríza, ktorá v súčasnosti paralyzuje život nášho cirkevného spoločenstva.

V závere sv. liturgie sa konal sprievod s ikonami cez mesto Cetinje na pamiatku víťazstva Pravoslávia nad herézou ikonoborectva. Počas sprievodu hierarchovia vykonali krátku zádušnú bohosluž-

bu (lítiu) na hrobch Nikoly I., kráľa Čiernej Hory (+1921) a jeho ženy, kráľovnej Mileny.

Po bohoslužbách čakalo oboch hierarchov slávne prijatie v priestoroch Bohosloveckého inštitútu sv. Petra Cetinjského, ktorý si práve na Nedeľu Pravoslávia pripomína svoj sviatok. V podvečerných hodinách sa v dolnom chráme katedrály Christovo Zmŕtvychvstania v Podgorici, hlavnom meste Čiernej Hory, konala za účasti oboch hierarchov slávna akadémia na počesť sviatku Bohosloveckého inštitútu sv. Petra Cetinjského, v rámci ktorej prof. Tatiana Subotin z Belehradu prednášala o význame cetinjskej Crnojevičovej typografie, ktorá pred 520 rokmi vydávala liturgické knihy v srbskom variante cirkevno-slovanského jazyka. Počas akadémie

čas akadémie aj cirkevná a čiernohorská ľudová hudba.

Svätý novomučeník Stanko bol 15-ročný pastier, ktorému r. 1712 Turci odsekli ruky a nechali ho vykrvácať, pretože sa nechcel zriecť svojej kresťanskej pravoslávnej viery. Jeho netlejúce mučenícke ruky sú uchovávané v Ostrožskom monastieri v novovybudovanom chráme, ktorý je mučeníkovi Stankovi zasvätený. Vladyka Juraj požiadal metropolitu Amfilochia o časť relikvií sv. Stanka, aby tak aj pravoslávni na Slovensku, medzi ktorými nie je meno Stanislav / Stanislava (Stan/k/o, Stanka) vzácné, mali lepšie povedomie o svojom svätom patrónovi.



**Pravoslávna Cirkev s pokorou verí, že je jedna, svätá, všeobecná a apoštolská Cirkev, o ktorej hovorí Symbol viery. Toto je základné presvedčenie, ktoré vedie pravoslávnych vo vzťahoch s inými kresťanmi. Samozrejme, že existujú odlišnosti medzi kresťanmi, ale samotná Cirkev nie je rozdelená, ani sa nikdy nemôže rozdeliť.**

**Kalistos Ware**

Od samého začiatku, hneď po veľkom rozkole v r. 1054, kedy došlo k pretrhnutiu jednoty medzi Východným a Západným kresťanským svetom, sa začali na oboch stranách objavovať snahy o obnovenie stratenej jednoty. Bohužiaľ, skoro tisíc rokov po tomto nešťastnom medzníku života Cirkvi, sa stále boríme s týmto problémom a otázkou, ako dôjsť k naplneniu výzvy Christovej veľkňazskej modlitby, v ktorej prosí Nebeského Otca - „*aby všetci jedno boli*“ (Jn 17, 21). Táto Christova modlitba na sklonku Jeho pozemskej misie sama svedčí, ako náš Pán a Spasiteľ Isus Christos chcel, aby všetci tí, čo v Neho uverili, žili v jednote.

Príčinou každého rozdelenia, aj toho cirkevného, je hriech. Preto aj snaha o prekonanie rozdelenia a obnovenie predchádzajúcej jednoty kresťanského sveta, je potrebná a opodstatnená. Dnes takisto vidíme túžbu

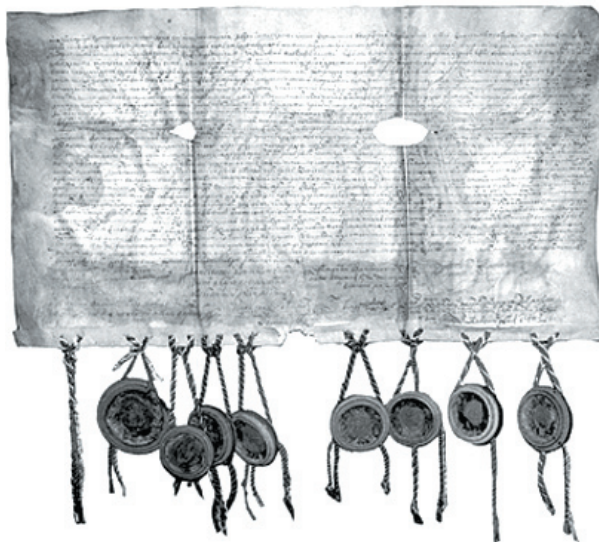
a snahu po jednote medzi kresťanmi. Avšak, tak ako v minulosti, tak aj teraz, cestu a spôsob ako túto jednotu dosiahnuť si každá zo strán formuje podľa vlastných predstáv (Pozri BELEJKANIČ, I.: *Katolícky katechizmus z pohľadu pravoslávnej teológie*, Prešov 1998, s. 3.). Jednou z týchto iniciatív, ktoré mali viesť k obnoveniu jednoty medzi kresťanským Východom a Západom bola idea unionizmu, ktorá sa objavila na Západe začiatkom 13. stor..

Samotná podstata problému rozdelenia spočívala a dodnes

podstatnejšej zmene na poli viery, počnúc prvým krokom podrobenia sa rímskemu pápežovi a následným, postupným zavádzaním latinských dogiem, ktorými sa rímsky katolicizmus líši od pravoslávnej viery (Pozri *Čtyři sta let „stále krvácející rány na tele Pravoslavi“*, dostupné na internete: [http://www.orthodoxia.cz/unie\\_96.htm](http://www.orthodoxia.cz/unie_96.htm)).

Jedným z pokusov o nastolenie cirkevnej jednoty bola aj únia, podpísaná v r. 1596 v Breste Litovskom, ktorá je aj predmetom skúmania našej práce (pozn. *Redakcie - ktorú na pokračovanie budeme publikovať v mesačníku PRAMENĚ*). Otázka únie bola vždy sporným momentom, ako v bežnom živote na spoločensko - religióznej úrovni, tak aj vo vedecko - historickej oblasti. Keďže bolo o nej vyslovených toľko sporných názorov, dnes je len veľmi ťažko obšírnejšie vypracovať objektívny pohľad

na túto udalosť života Západo - ruskej Cirkvi. Preto sme sa rozhodli v našej práci, nie analyzovať Brest - litovskú úniu ako takú, ani súdiť jej jednotlivých aktérov, ale skôr ukázať na dejinnú cestu, ktorá bola pripravovaná dlhým radom udalostí, ktorých začiatok vychádza z obdobia bojov o hranice cirkevných jurisdikcií už pri pokresťančení Rusi; naberá však svoje jasné smerovanie pri prvom zjednotení poľsko - litovského národa, aby nakoniec zhodou rôznych spoločensko - religióznych, a hlavne politických okolností, došlo k toľko očakávanej udalosti, ktorá sa mala stať



## DEJINNÁ CESTA K BREST - LITOVSKÉJ CIRKEVNEJ ÚNII

spočíva v teologickom a dogmaticko - ekleziologickom rozchode medzi rímskym katolicizmom a Pravoslávím, z ktorého následne vyplynula otázka možnosti (respektíve nemožnosti) prekonania tohto rozchodu.

Keď Rím pochopil, že len ťažko môže dôjsť k uskutočneniu zjednotenia s celým pravoslávnym svetom, rozhodol sa ísť cestou získania aspoň časti „pravoslávnych schizmatikov“ (ako ich vtedy nazýval) formou cirkevnej únie. Ako podotýka G. Metallinos, keď hovorí o zrode únie: „*Čo nedokázala moc zbraní a násilná latinizácia, tak ako „trojský kôň“ medzi východnými kresťanmi sa pokúsila uskutočniť metóda únie*“ (ΜΕΤΑΛΛΗΟΣ, Γ.: *Ουννία, πρόσωπο και προσωπείο*, s. 21; In: ΖΟΥΛΑΚ, J.: *Вплыв unionизму на odklon od svätootcovskej tradície a návrat k štúdiu diel svätých otcov*, Prešov 2000, s. 14). Týmto spôsobom sa uniatom ponechal ich pôvodný byzantský obrad, bohoslužobný jazyk a ostatné pravoslávne zvyky. Po vonkajšej stránke teda nedošlo k žiadnej výraznej zmene, čo úplne vystačovalo k oklamaniu jednoduchého ľudu, ktorý si častokrát ani neuvedomil, že došlo k omnoho

mostom medzi kresťanským Východom a Západom. Keď sa však pozrieme do ďalšieho obdobia (ktoré nastalo po jej podpísaní) zistíme, že aj táto únia prispela len k ďalšiemu rozkolu v srdci pravoslávneho kresťanstva, ktorý tragicky poznačil ďalšie generácie.

Možno aj táto práca nás privedie k otázke: „V čom teda zlyháva naša snaha?“. Vedť všetci sa snažíme o znovuzjednotenie Christovho stáda tak, ako to chcel sám Spasiteľ Isus Christos?! Možno prídeme k záveru, že za všetkou našou snahou chýba láska; politické dohody a diplomacia neraz nestačia. A o tejto pravde svedčí práve aj celá Dejinná cesta Brest - litovskej cirkevnej únie.

hypodiakon Mgr. MUDr. Miroslav ŠČERBEJ

/z magisterskej práce; redakčne krátené, publikované na pokračovanie/

Na obrázku - Listina uzatvorenia Brest - litovskej únie z 8. októbra 1596

# Sv. Cyril a Metod v Ríme

Ako sme sa už zmienili, nástupcom Mikuláša I. sa stal Hadrián II. /867 – 872/, ktorý pri nástupe na Rímsky stolec mal už 75 rokov. V minulosti mal časté spory s nemeckými kráľmi, zvlášť s Ľudovítom Nemcom, ktorého poznal ako krutého a násilníckeho kráľa. Hadrián II. bol vôbec nepriateľom Nemeckej ríše a preto podporoval snahy o Rastislavovu samostatnosť. V cirkevnej politike pokračoval v šľapajách svojho predchodcu, i keď sa zdá, že nesúhlasil s postupom rímskej misie v Bulharsku, ktoré sa na krátku dobu pripojilo k Rímu. Predstavený tejto misie, Formosus, prejavoval príliš veľké nepriateľstvo k pravoslávnej Cirkvi a snažil sa ju znížiť v očiach Bulharov netaktným a nezodpovedným spôsobom /*Dvorník, cit. dielo*/. Hadrián II., naopak, prejavoval voči pravoslávnej Cirkvi priazeň, lebo chcel získať pomoc cisára Bazila I. Makedonca proti Saracénom /moslimom/, ktorí ohrozovali južné Taliansko a Rím.

Akonáhle sa dozvedel začiatkom januára v r. 868, že solúnski bratia so sebou nesú ostatky sv. Klimenta, vyšiel im naproti v slávnostnom sprievode. Možno sa právom domnievať, že sv. bratia niesli ostatky do Konštantínopolu a chceli ich venovať sv. Fótiovi Veľkému, ktorý by ich mohol darovať pápežovi Mikulášovi I., a ktorý ich mohol prijať ako prejav úcty, čo logicky mohlo spieť k urovnaniu vzťahov medzi Mikulášom a Fótiom.

Pápež Hadrián II. sv. bratov a ich sprievod odprevadil do chrámu sv. Klimenta, kde boli ostatky vystavené k verejnému uctievaniu. Sv. bratia sa usadili v gréckom monastieri sv. Praxedy v blízkosti chrámu Santa Maria Maggiore. Konštantínov

knihy a požehnal ich dielo. Veď toto požehnanie dostali už v Konštantínopole od sv. patriarchu Fótia Veľkého. Tu pred pápežom dokázali pádnymi argumentami presvedčiť rímskeho biskupa – pápeža o oprávnenosti svojich východných zvyklostí. V prvom kresťanskom tisícročí sa všetci biskupi titulovali gréckym slovom *papas* /otec/. Veď ešte aj dnes v slovanských



pravoslávnych cirkvách sa kňaz nazýva *pop*, *pap*, v Grécku *zas papas*, a takisto, manželku kňaza oslovujú v gréckych cirkvách *papadia*, u nás *popaďa*, nie *farárka*, *farárová žena* a pod. Sv. Cyril a Metod prišli do Ríma, keď ešte nebolo celkom

## ... BOLA RAZ JEDNA DIŠPUTA

životopisec neužíva pre tento chrám názov *Santa Maria ad presepe* /*Svätá Mária od jasličiek*/, ale grécke slovo *phatmé* /*jasličky*/, čo svedčí o tom, že sv. Cyril a Metod so svojim sprievodom bývali v Ríme v gréckom monastieri. V Ríme boli kolónie Grékov a takisto, viacero gréckych monastierov. U mníchov týchto monastierov obaja bratia získali veľkú priazeň a podporu. Vo východorímskych cirkevných kruhoch neprevládala vtedy nepriateľská nálada voči Rímu, ako sa dnes často myslelo. Do Ríma prichádzali mnohí východorímski pútnici, podobne ako do Konštantínopolu cestovali mnohí Itáli, kde mali svoje kostoly. Taktiež celé južné Taliansko bolo súčasťou Východorímskej ríše a Konštantínopolský patriarchát tu mal svoje eparchie.

Zo životopisu sv. Cyrila sa dozvedáme, že životopisec nazýva pápeža apoštolikom, čím chce zdôrazniť, že rímsky biskupský stolec založil podľa rímskej tradície apoštol, na rozdiel od Nemcov, ktorí sa nemohli pochváliť žiadnym biskupským stolcom, ktorý by bol založil niektorý z apoštolov. Treba taktiež povedať, že v západnej Cirkvi bol Rím jedinou apoštolskou katedrou. Založil ju sv. apoštol Pavol, počas svojho pobytu v Ríme a za jej prvého biskupa určil Linusa. Kým vo východnej časti Cirkvi sa každý biskupský stolec mohol honosiť tým, že ho založili niektorí z apoštolov, teda boli tiež apoštolikmi.

Pápež prijal sv. bratov a podrobne sa informoval o ich činnosti na Veľkej Morave. Bolo by veľmi pochybné vyvodzovať z ich pobytu v Ríme, že sa prišli podriaďovať rímskemu biskupovi, a že tým zradili svoje východné obyčaje, východnú konštantínopolskú Božskú liturgiu a iné obrady pravoslávnej Cirkvi. Ako sme už predtým povedali, v Ríme sa ocitli v dôsledku nepriaznivých udalostí v Konštantínopole, kam pôvodne cestovali, a nie preto, aby im pápež schválil slovienské bohoslužobné

jasné, akú politiku zaujme nový pápež voči východorímskej Cirkvi. Boli síce určité náznaky, že Hadrián II. zaujme voči konštantínopolskému patriarchovi, sv. Fótiovi Veľkému, o ktorého zosadení sa v Ríme ešte nevedelo, zmierlivejší postoj než jeho predchodca Mikuláš I. Z listu pápežovho tajomníka /bibliotekára/ Anastázia biskupovi Addonovi z Vienne /Francúzsko/ možno vyrozumieť, že sa v Ríme prejavovala určitá nespokojnosť s politikou pápeža Mikuláša I. voči Konštantínopolu. Tiež grécki utečenci v Ríme, ktorí niesli hlavnú zodpovednosť za Michalov postoj voči Fótiovi, prejavovali veľké obavy z možnosti zmeny pápežovej politiky, takže Hadrián II. považoval potrebné nejako uspokojiť napätie, ktoré v dôsledku toho medzi nimi vzniklo a pozval ich preto vo februári v r. 868 na hostinu, ktorú pre nich usporiadal.

Toto všetko malo vplyv na pápežov postoj k obom bratom a k ich misijnému dielu. Konštantínov životopisec hovorí, že „*pápež prijal slovienské knihy, posvätil ich a položil v chráme svätej Márie, ktorý sa volal Phatmé (jasličky) a spievali nad nimi sv. liturgiu. Potom pápež kázal dvom biskupom, Formozovi a Gauderichovi, vysvätiť slovienských učeníkov. Keď ich vysvätili, hneď spievali liturgiu v chráme sv. Petra, apoštola, slovienským jazykom. V druhý deň spievali liturgiu v chráme sv. Petronely a v tretí deň, v chráme sv. Andreja, potom ešte v chráme veľkého učiteľa sveta Pavla apoštola. Celú noc spievali chválospevy po sloviensky a ráno zas liturgiu nad jeho svätým hrobom. Na pomoc mali biskupa Arzenia, jedného zo siedmich biskupov a Anastázia bibliotekára*“.

Z uvedeného citátu vyplýva, že sv. bratia slúžili v Ríme konštantínopolskú liturgiu v slovienskom preklade. Životopisec rozlišuje medzi chválospevmi spievanými v noci, kde zrejme išlo o večerňu a polnočnicu a liturgiu, ktorú slúžili ráno.

V pravoslávnej Cirkvi sa liturgiou nazýva iba bohoslužba Eucharistickej obete, Božská liturgia, zatiaľ čo v západnej Cirkvi má oveľa širší význam. Obrad, ktorý v pravoslávnej Cirkvi sa nazýva liturgiou, je v západnej časti Cirkvi missou – omšou.

Preto nemajú pravdu rímskokatolícki cirkevní historici – Ginzler, Goetz, ktorí popierajú vierohodnosť slovanských prameňov a neveria, že pápež povolil konštantínopolskú – slovienskú bohoslužbu. Pretože rímska legenda o tom mlčí, neznamená to, že schváleniu odporuje. Mýli sa aj Dr. Hybl, keď píše, že pápež len schválil preklad kníh. Veď predsa Hadrián II. prijal slovienske knihy, položil ich na oltár v chráme Panny Márie a bol prítomný na sv. liturgii konanej obradom grécko – slovienským. Preto sa na liturgii zúčastnili tiež biskupi /Formozus a Gauderich/, ktorí poznali grécke bohoslužby. Konečne Hadriánov list poslaný Rastislavovi jasne hovorí: „... posielam Metoda, aby vysvetľoval knihy vo vašom jazyku aj omšu, to jest službu /liturgiu s krstom/ ... ako to začal filozof Konštantín... zachovajte však obyčaj, aby bol čítaný Apoštol a Evanjelium latinsky a potom sloviensky, aby sa vyplnilo Písmo: „... všetky národy budú hlásať rôznymi jazykmi veľkosť Božiu““.

Na adresu tých, ktorí sa úporne snažia dokázať, že sv. bratia konali v Ríme západnú liturgiu a dostali schválenie obradu západného v slovienskom jazyku, hovorí Pastrnek: „Či už vtedy sa spievala tiež latinská omša sloviensky, nemáme o tom žiadne zreteľné doklady. V Ríme boli bohoslužby konané podľa grécko – slovienského ritu“. /por. Dejiny slovanských apoštolov, CM, s. 88./

Vráťme sa však k životopisu sv. Konštantína – Cyrila, kde sa píše: „Rímania však neprestajne chodili k nemu a vypytovali sa ho o všetkom a prijímali od neho dvojnásobné aj trojnásobné vysvetlenie“. Metodov životopisec hovorí: „Boli tu /v Ríme/ mnohí ľudia, čo hanobili slovienské knihy a hovorili: Nepatri

sa, niektorému národu mať vlastné písmená okrem Hebrejov, Grékov a Latincov, podľa Pilátovho nápisu, ktorý na Pánov kríž napísal“. Z týchto viet vyplýva, že mnohí rímski duchovní sa stavali proti slovienskému obradu, preto pápež nariadil jednému z nich, biskupovi Formózovi, ktorý predtým viedol ako pápežský vyslanec rímsku misiu v Bulharsku, aby vysvetlil slovienských žiakov.

Zo životopisu sa tiež dozvedáme o biskupovi Arséniovi a bibliotekárovi Anastáziovi. Boli to snáď jediní priatelia sv. bratov na začiatku ich pobytu v Ríme. Platí to predovšetkým o Anastáziovi, ktorý sa s Konštantínom spriatelil a veľmi ho obdivoval. V liste biskupovi Gauderichovi z r. 875 nazýva Konštantína mužom apoštolského života, veľkým a pravým filozofom, najmúdrejším z ľudí.

Avšak v Ríme nebolo všetko s kostolným poriadkom. Boli tu tiež rôzne intrigy. Zvlášť vypuklý škandál nastal, keď Eleuterious, syn biskupa Arsenia, uniesol dcéru pápeža Hadriána aj s jeho manželkou. Hadrián II. bol pred zvolením za biskupa ženatý. Stalo sa to 10. marca v r. 868. Hoci Anastázium nemal s týmto činom nič spoločného, aj on upadol do pápežovej nemilosti. Sv. bratia boli svedkami týchto udalostí a prežívali ich o to viac, že sa upodrozrievaný Anastázium uchýlil ako ich chránenec do monastiera, kde sv. bratia žili.

Takéto boli pomery v Ríme a zapríčinili to, že sv. Konštantín mal „mnohé útrapy“. Tieto udalosti tiež vysvetľujú, prečo sv. bratia zostali tak dlho a stále odkladali spiatočnú cestu do Konštantínopola. Báli sa totiž nového cisára Bazila I. pre ich priateľstvo so zavraždeným konštantínopolským cisárom a zosadeným sv. Fótiom z patriaršieho prestola.

Mgr. Pavel TKÁČ

/publikované na pokračovanie/

**Čím väčšia je tvoja viera v nebeské veci, tým menej sa budeš znepokojovať vecami pozemskými.**

## Z myšlienok Matky Gavrilie (pokračovanie)

\* Pokiaľ budeš cítiť vo svojom srdci strach, zatvor oči a vyslov Isusovu modlitbu: „Hospodi Isuse Christe, zmiluj sa nado mnou ...“ (79)

\* Žijeme v márnosti a myslíme si, že je to život. Ó, akí sme len hodní poľutovania! (89)

\* Úbohí ľudia! To, čo pomíňa pokladáme za nesmrteľné, a nesmrteľné za neexistujúce. (91)

\* Aj napriek tomu, že niektorí námorníci sa vedia pohádať a bojujú medzi sebou, loď pláva ďalej a dosahuje cieľ. To isté sa deje s Cirkvou, pretože pri kormidle je Christos. (99)

\* K zázraku stačí láska. Ani modlitba, ani komboskíni (čotky) nemajú takúto moc. (101)

\* Beda mi, pokiaľ nemilujem. (110)

\* Tri veci sú dôležité - za prvé láska, za druhé láska a za tretie láska. (111)

\* Pôst je ľahký, pokiaľ chce človek

schudnúť, ale tak ťažký v stredu a v piatok, kedy to žiada Cirkev. (112)

\* Každé ráno otvárame novú stránku. Nechaj Boha, nech na nej napíše, čo chce. (119)

\* Pokiaľ nedosiahneš bodu zúfalstva, nikdy neuzrieš Svetlo. (125)

\* Čím pevnejšie sú zatvorené dvere tvojej kelie, tým viac je otvorená brána do neba. (140)

\* Telo potrebuje „terorizmus“. To je jediná cesta. (141)

\* Čím viac si berieme veci a problémy k srdcu, tým viac preukazujeme svoju pýchu a nedostatok viery. (144)

\* Knižnice a prednáškové sály bývajú vždy plné; ale ktorý svätec z nich vzišiel? (146) Naša intelektuálna kultivácia sa deje v srdci. Tu sa rodí intelektuálny človek. (147)

\* Potrebujeme trpezlivosť v odolávaní zlému, vytrvalosť v lámaní svojho ega



a podriadenosť svätej Božej vôli. Iba s nimi môžeme napredovať. (156)

\* Nikdy sa nezúčastňuj diskusie, v ktorej niekoho odsudzujú či ohovárajú. (157)

\* Čím väčšia je tvoja viera v nebeské veci, tým menej sa budeš znepokojovať vecami pozemskými. (159)

\* Každý deň by sme mali byť svedkami Božích zázrakov. (174)

\* Kde nie je úcta k človeku, tam nie je ani úcta k Bohu a naopak. (176)

\* Nemôžeme stáť jednou nohou tu a druhou inde. Boh nás chce celých. Takže, keď hovoríme, že patríme Bohu a že Ho milujeme, ako sa opovažujeme nebyť na sto percent Jeho? (180)

\* Nikdy nehovor, že je neskoro, aj keď si padol veľmi hlboko... (184)

\* Tým najväčším v mojej modlitbe je už celé roky vďakyvzdanie. Veď, o čo by som aj mala prosiť, keď všetko mám? (194)

\* Čokoľvek jeme, alebo pijeme, mali by sme nad tým urobiť znamenie kríža a rieciť v duchu: „Nech je na uzdravenie duše i tela“. (197)

\* Mal by si neustále rozprávať so svojím anjelom ochrancom, ... o všetkom, zvlášť v ťažkých chvíľach, i vtedy, keď s niekým nedokážeš výjsť. On vždycky pomáha. (200)

\* Dve veci sú dôležité – „Milujte sa navzájom!“ a „Neboj sa, len ver!“ (201)

\* „Zlá nálada“ je egoizmus. (207)

\* Starat' sa o niekoho je jedna vec, milovať ho, druhá. (208)

\* Nikdy neprijímaj nič od bohatého človeka. Od chudobného, alebo od toho, ktorý ťažko pracuje, áno - a to s ešte väčšou vďačnosťou. (225)

\* Skutočná modlitba vždycky dosiahne nebesá. Anjeli ju nesú na správne miesto

a potom prichádza odpoveď. Jej základom je Pravda a „staň sa, nie moja vôľa, ale Otcova, Toho, ktorý ma poslal“. (247)

\* Keď nasleduješ pravdu, si vo svetle, si s Christom. On sám povedal: „Pravda vás vyslobodí“. Ale od koho? Od nás samých! Od našich vášní! A potom ťa žiadna moc nespúta, pretože Boh ti pomôže Svojou mocou. (266)

\* Naša duša je dychom Božím. Naše telo je Jeho stvorením. Celí sme ikonou Boha. (267)

\* Modli sa komboskini (čotky) tiež so slovami „Ďakujem Ti!“ (273)

\* Človeka, ktorý má duchovnú skúsenosť, poznáme jedine podľa toho, ako žije a ako sa chová. Lebo táto skúsenosť riadi jeho život. (275)

\* Je jednoduchšie sa obetovať pre tých, ktorých miluješ, než s nimi žiť. (277)

\* Láska znamená rešpektovať slobodu druhého. (278)

\* Jemnosť a miernosť sú zbraňami a znameniami duchovne silného človeka. On „má pochopenie“ pre všetko a všetko odpúšťa. (281)

\* Anjeli prichádzajú vždy. (283)

\* Keď prechádzame temným tunelom, nedokážeme si predstaviť svetlo na jeho konci. Upadáme do zúfalstva a všetko

vidíme čierne. Tak je to i v živote. Na druhej strane nás čaká Christovo svetlo. A Christos nám hovorí to isté, čo riekol sv. Petrovi: „Ty maloverný, prečo si zapochyboval?“ (285)

\* Kedykoľvek pociťujeme veľkú bolesť, nemali by sme zabúdať, akej cti sa nám dostalo, keď nám Hospodin dovolil, aby sme mali podiel na Jeho trňovej korune. (286)

\* Chladnička veriaceho by mala byť takmer prázdna. (288)

\* Vo dne v noci velebme Boha za dary, ktoré nám dáva. (290)

\* Pár slov a mnoho lásky. Všetkým, ... bez ohľadu na to, kto sú. (291)

\* Existuje čosi, čo sa nazýva „duchovnou pýchou“. Ale tam, kde je pýcha, nie je Duch. Takže jediné, čo ostáva, nie je nič – iba pýcha. (296)

\* Nečakaj od nikoho, že ťa bude chápať. Iba od Boha. (298)

\* Všetkým odpusť a očakávaj iba Christovo svetlo, s ktorým sa jedného dňa na príhovor Božej Matky a všetkých svätých stretne. (299)

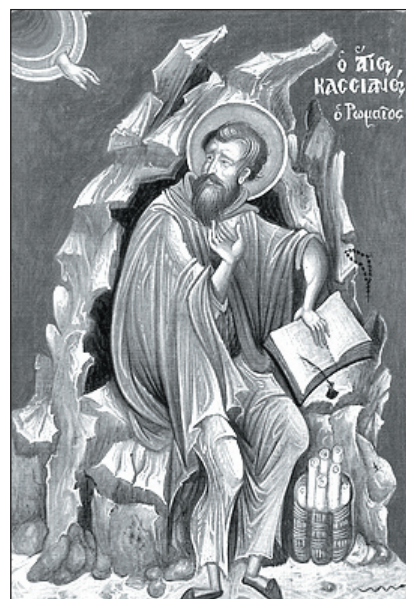
zdroj: nitriaorthodoxy.blogspot.sk

z českého prekladu pripravil  
o. Dušan N. TOMKO

## O ZÁVISTI, HNEVE A LÁSKE

Jeden mních, ktorý žil v pustovni v horách, prišiel navštíviť svätých otcov, ktorí žili na mieste nazývanom Kélii. Tu žilo množstvo mníchov vo svojich oddelených kéliách. V tom čase, kedy tam tento mních prišiel, nebolo žiadnej voľnej kélie, kde by sa mohol usadiť. Jeden zo starcov, ktorý sa nastáhoval do kélie svojho poslušníka, ponúkol mu svoju kéliu so slovami: „Uspokoj sa na čas v tejto kélii, pokiaľ sa nenájde niečo lepšie, kde by si mohol byť“. K tomuto pustovníkovi začali prichádzať mnohí z bratov mníchov, želajúc počuť slová o spáse a večnom živote, pretože tento pustovník mal Božiu blahodať hovoriť o Božom slove. Keď to uvidel stariec, ktorý mu požičal svoju kéliu, pochytila ho závišť. Začal sa zlostiť a hovoriť: „Ako dlho žijem na tomto mieste a ku mne bratia neprichádzajú, iba veľmi zriedkavo, aj to len na veľké sviatky. K tomuto pochlebovačovi, každý deň prichádza množstvo bratov“. Potom dal príkaz svojmu poslušníkovi: „Choď, povedz mu, aby vyšiel z mojej kélie, pretože ju potrebujem“. Poslušník prišiel k pustovníkovi a povedal mu: „Môj otec ma poslal k tebe, pretože sa dopočul, že si chorý“. Pustovník sa zaradoval a poďakoval mu hovoriac: „Modli sa za mňa brat môj, pretože som skutočne chorý a trpím bolesťou žalúdka“. Poslušník sa vrátil k svojmu starcovi a hovorí: „Pustovník ťa prosí, aby si vydržal ešte dva dni, počas ktorých by si mohol vyhľadať druhú kéliu“. Keď prešli tri dni stariec opäť poslal učeníka ku pustovníkovi so slovami: „Choď, povedz mu, aby vyšiel z mojej kélie. Pokiaľ ešte bude odkladať svoj odchod, prídem sám a svojou palicou ho vyženiem“. Poslušník išiel k pustovníkovi a povedal mu: „Otec môj je veľmi ustarostený od kedy sa dopočul o tvojej chorobe, preto

ma poslal, aby som sa na teba pozrel. Už sa cítiš lepšie?“ Pustovník mu odpovedal: „Blahodarím ťa a ďakujem ti, svätý človek, za tvoju lásku! Ty sa tak o mňa strachuješ! Vďaka tvojim modlitbám sa cítim oveľa lepšie“. Poslušník, vrátiac sa späť k svojmu starcovi, povedal: „Aj teraz ťa veľmi prosí, aby si počkal do nedele, potom z tvojej kélie odíde“. Keď nastala nedeľa, pustovník spokojne ostával žiť aj naďalej v tejto kélii. Stariec, horiaci závišťou a hnevom, zobrať palicu a šiel, aby násilím vyhnal pustovníka z kélie. Keď to jeho poslušník uvidel, prišiel k starcovi a hovorí mu: „Keď dovoľíš otec, pôjdem pred tebou a pozriem sa, či k nemu neprišli po radu nejakí bratia, ktorí, keď ťa uvidia, môžu padnúť do pohoršenia“. Keď poslušník dostal povolenie, išiel dopredu, vojdúc k pustovníkovi do kélie a povedal mu: „Pozri, ide môj stariec, aby ťa navštívil. Choď, ponáhľaj sa mu oproti a poďakuj mu, ...



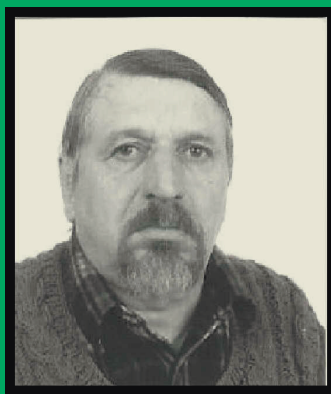
dokončenie na str. 8.

dokončenie zo str. 7.

... pretože to robí z pohnútky veľkej srdečnej lásky k tebe“. Pustovník okamžite vstal a celý natešený duchom mu išiel oproti. Uvidiac starca, ešte skôr ako sa starac k nemu priblížil, padol pred ním na zem, vzdajúc mu poklonu a vďaku so slovami: „Nech ti dá Boh, drahý môj brat, večné blahá za tvoju kéliu, ktorú si mi dal pre Jeho meno! Nech ti Christos pripraví v Nebeskom Jeruzaleme medzi svojimi svätými slávný a svetlý príbytok!“ Keď to starac počul, pohnutý srdcom odhodil palicu, vrhol sa do náručia pustovníka, dajúc si navzájom bozk pokoja. Zavola pustovníka do kémie svojho poslušníka, aby spolu jedli a oslavovali Boha. Keď pustovník odišiel a starac zostal so svojim poslušníkom osamote, spýtal sa ho: „Povedz mi synu, odovzdával si pustovníkovi tie slová, ktoré som ti prikázal?“ Vtedy mu poslušník povedal celú pravdu hovoriac:

„Poviem ti ote celú pravdu. Podľa oddanosti, ktorej som zaviazaný tebe, ako otcovi a starcovi, nemal som odvahu povedať mu toto, čo si mi prikázal a ani jedno z tvojich slov som mu neodovzdal“. Keď to starac počul, padol k nohám svojho poslušníka, hovoriac: „Od dnešného dňa, ty si môj otec a ja som tvoj učeník, pretože Christos zbavil moju dušu aj dušu brata od hriešnej siete prostredníctvom tvojho blahého rozumu a lásky“. Boh im daroval Svoju blahodať a oni žili v pokoji s vierou a láskou poslušníka, ktorý miloval svojho starca a bál sa, aby jeho duchovný otec, ktorý bol oklamáný vášňou závidia a hnevu, nespravil hriech, ktorý by zničil všetky jeho duchovné námahy, ktoré vykonal od mladosti.

Mgr. Ján PILKO, PhD.  
viac na [pobecherov.kreativ.sk](http://pobecherov.kreativ.sk)



## Nekrológ - Za zosnulým kantorom Andrejom Jackom

Sotva stihli rozkvitnúť prvé tohtoročné snežienky a fialky sa ešte ani neodvážili rozkvitnúť, aby dali najavo, že je tu jar a príroda sa začína prebúdzat' k novému životu, aby sa obliekla do svojej nádhery a svojej krásy, aby sme sa z nej mohli tešiť a radovať počas celého roka. My sme sa však museli v tom krásnom období prebúdzania sa k životu božej prírody rozlúčiť s našim kantorom z filiálnej obce Koňuš (okr. Sobrance) ANDREJOM JACKOM. V nedeľu, 8. marca, v nemocnici v Sobranciach vypovedalo jeho srdce v 67 roku jeho života, ktoré žilo a bilo aj pre pravoslávnu Cirkev a pre cyrilometodské dedičstvo.

Zosnulý kantor Andrej Jacko sa narodil v Choňkovciach 14. 10. 1949, tu aj žil na zaslúženom odpočinku. Kantorovať sa naučil od svojho otca, ktorý bol dobrým kantorom v Choňkovciach, a ktorý sa zaslúžil aj o výstavbu nového pravoslávneho chrámu v Choňkovciach po roku 1968. V Choňkovciach boli vždy dobrí kantori aj v minulosti.

Aj keď sa po ňom nezachovali písomností, budú na neho spomínať pravoslávni veriaci v Koňuši, kde kantoroval, ale aj v Choňkovciach, kde žil na zaslúženom odpočinku, tak ako aj jeho príbuzní, priatelia a všetci, ktorí sa s ním prišli rozlúčiť a vzdať mu poslednú úctu a posledné zbohom.

Smútočné obrad dňa 10. 3. 2015 v Dome smútku v Choňkovciach vykonal duchovní: tajomník biskupského úradu mitr. prot. Bohuslav Senič zo Sobrance; tajomník biskupského úradu, prot. Pavol Novák z Inovca; kancelár ÚMR PC v Prešove, mitr. prot. Ladislav Bilý z Trebišova; mitr. prot. Ján Gliganič, Csc. zo Stakčína; mitr. prot. Juraj Sičák z Uble; mitr. prot. Ján Hatrák; prot. Miroslav Janočko zo Šamudoviec a miestny duchovný prot. Štefan Horkaj.

Nechce sa nám ani veriť, že od nás odišiel. Veď ešte v nedeľu 1. marca kantoroval sv. liturgiu v Koňuši. Teraz nám zostáva už len modliť sa za spásu jeho duše. Teší nás, že mal vieru, nádej a lásku k Bohu a bližným, a že v tejto viere a nádeji žil a odišiel od nás do záhrobného života, kde ďalej žije. Vičnaja jemu pamjať!

Prot. ThDr. Štefan HORKAJ

## BRIDE OF THE FUTURE - NEVESTA BUDÚCNOSTI

Agentúra LeRen - Renáta Lenčesová a Výstavisko Agrokomplex Nitra usporiadalo 23. januára 2015 už IV. ročník celoslovenskej súťaže BRIDE OF THE FUTURE - NEVESTA BUDÚCNOSTI.

Súťaž bola organizovaná pre vizážistov, kaderníkov, návrhárov, fotografov a nechtových dizajnérov.

V kategórii „žiaci“ získal 1. miesto Ján ZOLOTA, žiak druhého ročníka učebného odboru kaderník Strednej odbornej školy sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach, ktorý bol autorom súťažného účesu i celkovej vizáže.

Tento úspech je dobrou vizitkou kvalitnej práce majsteriek praktického vyučovania Mgr. Beáty Hricíkovej a Mgr. Dany Pallajovej pri príprave našich žiakov na budúce povolanie.

Eleonóra ŽEŇUCHOVÁ

